

Prof. *Ramus* meddeelte efterfølgende Bemærkninger om

## Determinanternes Anvendelse til at bestemme Loven for de convergerende Brøker.

1. Af Størrelserne  $a_k^i$ , i Antal  $(n+1)^2$ , svarende til alle Combinationer af Indices  $i$  og  $k$  i Talrækken  $0, 1, 2, \dots, n$ , dannes Determinanten  $R_n$  af Graden  $n+1$ , nemlig efter den sædvanlige Betegnelse

$$R_n = \Sigma \pm aa_1^1 a_2^2 \dots a_n^n. \quad (1)$$

Den kan ordnes efter Størrelserne  $a^i, a_1^i, a_2^i, \dots, a_n^i$ , hvorved erholdes

$$R_n = a^i A^i + a_1^i A_1^i + a_2^i A_2^i \dots + a_n^i A_n^i, \quad (2)$$

idet Størrelserne  $A$  ere bestemte ved

$$\left. \begin{aligned} A_1^i &= \Sigma \pm aa_1^1 \dots a_{i-1}^{i-1} a_{i+1}^{i+1} \dots a_n^n, \\ A_k^i &= -\Sigma \pm aa_1^1 \dots a_{i-1}^{i-1} a_k^i a_{i+1}^{i+1} \dots a_{k-1}^{k-1} a_{k+1}^{k+1} \dots a_n^n \end{aligned} \right\} \quad (3)$$

For et System af Ligninger af 1ste Grad

$$a^i y_0 + a_1^i y_1 + a_2^i y_2 \dots + a_n^i y_n = u_i, \quad (4)$$

svarende til enhver af Værdierne  $i=0, 1, 2, \dots, n$ , vil derefter ved Elimination erholdes

$$R_n y_r = A_r^1 u_1 + A_r^2 u_2 \dots + A_r^n u_n, \quad (5)$$

hvorved  $y_0, y_1, y_2, \dots, y_n$  alle blive bestemte. Ved blot at gaae ud fra disse bekjendte Sætninger\*) vil man kunne fremstille Loven for Tæller og Nævner i en convergerende Brøk af hvilkensomhelst Index.

2. Antag forelagt en Kjædebrøk

$$a_0 + \frac{b_1}{a_1 + \frac{b_2}{a_2 + \frac{b_3}{a_3 + \text{etc.}}}}$$

\*) S. De formatione et proprietatibus Determinantium, auct. C. G. J. Jacobi (Crelles Journal, 22de Bd. p. 285).

som kortere fremstilles ved

$$a_0, \frac{b_1}{a_1}, \frac{b_2}{a_2}, \frac{b_3}{a_3}, \dots,$$

og de convergerende Brøker være fremstillede ved

$$\frac{y_0}{z_0} = \frac{a_0}{1}, \frac{y_1}{z_1} = a_0, \frac{b_1}{a_1}, \frac{y_2}{z_2} = a_0, \frac{b_1}{a_1}, \frac{b_2}{a_2}, \text{ o. s. v.},$$

Man vil da have

$$y_0 = a_0, y_1 = a_0 a_1 + b_1, y_2 = a_0 a_1 a_2 + a_2 b_1 + a_0 b_2,$$

$$z_0 = 1, z_1 = a_2, z_2 = a_1 a_2 + b_2,$$

$$y_3 = a_0 a_1 a_2 a_3 + a_2 a_3 b_1 + a_0 a_3 b_2 + a_0 a_1 b_3 + b_1 b_3,$$

$$z_3 = a_1 a_2 a_3 + a_3 b_2 + a_1 b_3,$$

o. s. v.; men det kommer herved blot an paa at finde Loven for den ene af disse to Rækker, efterdi f. Ex.  $z_n$  er det, hvortil  $y_{n-1}$  forandres, naar alle Indices ved  $a$  og  $b$  forhøies med en Enhed. Som bekendt er  $y_r$  almindeligen bestemt ved de to foregaaende  $y_{r-1}$  og  $y_{r-2}$  formedelst

$$y_r = a_r y_{r-1} + b_r y_{r-2}, \quad (6)$$

og efter samme Lov er  $z_r$  bestemt ved  $z_{r-1}$  og  $z_{r-2}$ , saa at Værdierne af  $y_0, y_1, y_2, y_3, \dots$ , ligesom af  $z_0, z_1, z_2, \dots$ , kunne successive bestemmes, naar Kjædebrøken er forelagt; men tillige haves ifølge Formlen (6), ved at tage successive  $r = 0, 1, 2, \dots, n$ , et System af Ligninger af Formen (4), hvorefter Udtrykket (5) giver en almindelig Bestemmelse for  $y_r$ . Coefficienterne

$$a^i, a_1^i, a_2^i, \dots, a_n^i$$

ere bestemte efter følgende Schema, de successive horizontale Linier svarende til  $i = 0, 1, 2, \dots, n$ , medens de verticale fremstille Coefficienterne for de foroven skrevne  $y_0, y_1, y_2, \dots$ :

$y_0$	$y_1$	$y_2$	$y_3$	$\dots$	$y_{n-3}$	$y_{n-2}$	$y_{n-1}$	$y_n$
1	0	0	0	$\dots$	0	0	0	0
$-a_1$	1	0	0	$\dots$	0	0	0	0
$-b_2$	$-a_2$	1	0	$\dots$	0	0	0	0
0	$-b_3$	$-a_3$	1	$\dots$	0	0	0	0
$\dots$	$\dots$	$\dots$	$\dots$	$\dots$	$\dots$	$\dots$	$\dots$	$\dots$
0	0	0	0	$\dots$	1	0	0	0
0	0	0	0	$\dots$	$-a_{n-2}$	1	0	0
0	0	0	0	$\dots$	$-b_{n-1}$	$-a_{n-1}$	1	0
0	0	0	0	$\dots$	0	$-b_n$	$-a_n$	1



Da  $a_k^i = 0$  for alle Indices  $k > i$ , reduceres Determinanten til det enkelte Led

$$R_n = a a_1^1 a_2^2 \dots a_n^n,$$

altsaa i nærværende Tilfælde  $R_n = 1$ . Tillige er ifølge (6) høire Side af Ligningerne, i Formlen (4) betegnede  $u, u_1, u_2, \dots, u_n$ , saaledes bestemte, at de to første have Værdierne

$$u = a_0, \quad u_1 = b_1,$$

men de følgende  $u_2, u_3, \dots, u_n$  ere alle 0. Altsaa er ifølge (5)

$$y_n = a_0 A_n + b_1 A_n^1. \quad (7)$$

Det kommer altsaa alene an paa at bestemme  $A_n$  og  $A_n^1$ , nemlig

$$\left. \begin{aligned} A_n &= -\sum \pm a^n a_1^1 a_2^2 a_3^3 \dots a_{n-1}^{n-1}, \\ A_n^1 &= -\sum \pm a a_1^n a_2^2 a_3^3 \dots a_{n-1}^{n-1}, \end{aligned} \right\} \quad (8)$$

ifølge den 2den (3), idet  $n$  er forskjellig fra 0 i  $A_n$  og forskjellig fra 1 i  $A_n^1$ . Særskilt bestemmes ifølge den 1ste (3)

$$A = 1, \quad A^1 = a. \quad (9)$$

Værdierne af  $a_k^i$  ere givne ved

$$a_{i,2}^i = -b_1, \quad a_{i-1}^i = -a_i, \quad a_i^i = 1, \quad (10)$$

men alle de andre  $a_k^i = 0$ , naar nemlig  $i - k$  ikke har nogen af de tre Værdier 2, 1, 0.

**3.** Formlen (7) giver ligefrem for  $y_0, y_1, y_2, y_3$  de ovenfor angivne Værdier; men den vil dernæst ogsaa give en hvilken som helst efterfølgende  $y_n$ , uden at man behøver at gaa tilbage til alle de forangaende, saaledes som Beregningen ellers vilde udkræve ifølge Formlen (6). For  $n = 0$  erholdes  $y_0 = a_0 A + b_1 A^1$ , men  $A^1 = 0$ , som overhoved  $A_n^1 = 0$  for  $i > n$ , og tillige  $A = 1$ , altsaa

$$y_0 = a_0.$$

For  $n = 1$  erholdes  $y_1 = a_0 A_1 + b_1 A_1^1$ , men  $A_1^1 = a = 1$  (ifølge den 3die (10) for  $i = 0$ ), og ifølge den 1ste (8)  $A_1 = -a^1$  d. e. (ifølge den 2den (10) for  $i = 1$ )  $A_1 = a_1$ , altsaa

$$y_1 = a_0 a_1 + b_1.$$

For  $n = 2$  haves  $y_2 = a_0 A_2 + b_1 A_2^1$ , men ifølge (8)

$$A_2 = -\Sigma \pm a^2 a_1^1 = -a^2 a_1^1 + a^1 a_1^2,$$

$$A_2^1 = -\Sigma \pm a a_1^2 = -a a_1^2 + a_2 a_1^1,$$

d. e. ifølge (10)

$$A_2 = b_2 + a_1 a_2, \quad A_2^1 = a_2,$$

altsaa

$$y_2 = a_0 a_1 a_2 + a_2 b_1 + a_0 b_2.$$

For  $n = 3$  have  $y_3 = a_0 A_3 + b_1 A_3^1$ , hvor  $A_3 = -\Sigma \pm a^3 a_1^1 a_2^2$ ,

$$A_3^1 = -\Sigma \pm a a_1^2 a_2^3, \text{ eller}$$

$$A_3 = -a^3 a_1^1 a_2^2 + a^3 a_1^2 a_2^1 + a^2 a_1^1 a_2^3 - a^1 a_1^2 a_2^3 + a^1 a_1^3 a_2^2 - a^2 a_1^3 a_2^1,$$

$$A_3^1 = -a a_1^3 a_2^2 + a a_1^2 a_2^3 + a^2 a_1^3 a_2^1 - a^3 a_1^2 a_2^1 + a^3 a_1^1 a_2^2 - a^2 a_1^1 a_2^3,$$

altsaa med Udellukkelse af de forsvindende Led,

$$A_3 = a^2 a_1^1 a_2^3 - a^1 a_1^2 a_2^3 + a^1 a_1^3 a_2^2, \quad A_3^1 = -a a_1^3 a_2^2 + a a_1^2 a_2^3,$$

d. e. ifølge (10)

$$A_3 = b_2 a_3 + a_1 a_2 a_3 + a_1 b_3, \quad A_3^1 = b_3 + a_2 a_3,$$

altsaa

$$y_3 = a_0 a_1 a_2 a_3 + a_2 a_3 b_1 + a_0 a_3 b_2 + a_0 a_1 b_3 + b_1 b_3.$$

For  $n = 4$  blive  $A_4$  og  $A_4^1$  at bestemme. Den første af disse er

$$A_4 = -\Sigma \pm a^4 a_1^1 a_2^2 a_3^3,$$

men ved de forsvindende Leds Bortkastelse blive alene de Led tilbage, som ved Fortegnet og ved Permutationen af de fire Indices foroven ere saaledes bestemte:

$$+ (1,2,3,4) - (1,3,2,4) - (2,1,3,4) + (2,1,4,3) - (1,2,4,3),$$

altsaa ifølge (10)

$$A_4 = a_1 a_2 a_3 a_4 + a_1 b_3 a_4 + b_2 a_3 a_4 + b_2 b_4 + a_1 a_2 b_4.$$

Ligesaa findes

$$A_4^1 = -\Sigma \pm a a_1^4 a_2^2 a_3^3,$$

som reduceres til Ledene:

$$- (0,2,3,4) + (0,3,2,4) + (0,2,4,3),$$

altsaa ifølge (10)

$$A_4^1 = a_2 a_3 a_4 + b_3 a_4 + a_2 b_4.$$

Af  $A_4$  og  $A_4^1$  sammensættes  $y_4 = a_0 A_4 + b_1 A_4^1$ , hvorved det samme udkommer, som have ifølge  $y_4 = a_0 y_3 + b_1 y_3$ .



4. Udtrykket (8) for  $A_n$  fremstilles beqvemmere ved at gaae ud fra en saadan Permutation af de foroven satte Indices, som ikke hører til noget af de forsvindende Led, f. Ex.

$$-a^1 a_1^2 a_2^3 a_3^4 \dots a_{n-1}^n.$$

Dette Led under Tegnet  $\Sigma$  har Fortegnet  $+$  eller  $-$ , eftersom  $n-1$  er lige eller ulige, saa at man kan sætte

$$A_n = (-1)^n \Sigma \pm a^1 a_1^2 a_2^3 \dots a_n^n. \quad (11)$$

Ifølge Værdien  $a_{i-1}^i = -a_i$  havs  $a^1 a_1^2 a_2^3 \dots a_{n-1}^n = (-1)^n a_1 a_2 a_3 \dots a_n$ , hvorved igjen i  $A_n$  erhoides Ledet

$$a_1 a_2 a_3 \dots a_n. \quad (12)$$

De andre Led i  $A_n$  svare til alle de Omsætninger i Indexrækken foroven i (11)

$$(1\ 2\ 3 \dots n),$$

hvorved et eller flere af Tallene kommer til at bytte Plads med det forangaaende. Ved en saadan Ombytning forandres  $a_{q-1}^q a_q^{q+1}$  til  $-a_{q-1}^{q+1} a_q^q$ , altsaa ifølge (10) til  $b_{q+1}$ . Fortegnet bliver altsaa i Resultatet uforandret, idet vel Ombytningen selv er forbunden med Tegnforandring, ifølge Loven for Determinanternes Dannelselse, men dette hæves igjen ved Værdiernes Indsættelse ifølge (10). Herved skeer det, at alle Led i  $A_n$  erholve Fortegnet  $+$  ligesom det ene Led (12), og at de kunne afledes af dette paa den Maade, at hvilket som helst af Factorerne  $a_2, a_3, \dots, a_n$ , enten enkeltviis eller flere samtidigen, gaae over fra  $a_q$  til  $b_q$ , idet tillige den forangaaende Factor  $a_{q-1}$  udgaaer. Man behøver altsaa blot istedetfor  $a$  at skrive  $b$  paa hvilket som helst Steder i Factorrækken (12), den første Factor undtagen, og med Iagttagelse af bagefter overalt at forandre  $a_{q-1} b_q$  til  $b_q$ , derimod  $b_{q-1} b_q$  til 0. Herved er Størrelsen  $A_n$  aldeles bestemt. F. Ex. man finder umiddelbart, for  $n = 6$ ,

$$\begin{aligned} A_6 = & a_1 a_2 a_3 a_4 a_5 a_6 + b_2 a_3 a_4 a_5 a_6 \\ & + a_1 b_3 a_4 a_5 a_6 + a_1 a_2 b_4 a_5 a_6 + a_1 a_2 a_3 b_5 a_6 + a_1 a_2 a_3 a_4 b_6 \\ & + b_2 b_3 a_4 a_5 a_6 + b_2 a_3 b_5 a_6 + b_2 a_3 a_4 b_6 + a_1 b_3 b_5 a_6 + a_1 b_3 a_4 b_6 + a_1 a_2 b_4 b_6 \\ & + b_2 b_4 b_6. \end{aligned}$$

Ligesaa findes  $A_n^1$  bestemt ved (8) men bekvemmere fremstillet ved

$$A_n^1 = (-1)^{n-1} \Sigma \pm aa_1^2 a_2^3 \dots a_{n-1}^n. \quad (13)$$

For den her antydede Permutation

$$(0 \ 2 \ 3 \ \dots \ n)$$

erholdes i  $\Sigma$  det Led  $aa_1^2 a_2^3 \dots a_{n-1}^n$ , som ifølge (10) er  $(-1)^{n-1} a_2 a_3 \dots a_n$ , hvoraf igjen følger for  $A_n^1$  det Led

$$a_2 a_3 \dots a_n. \quad (14)$$

Da Index 0 foroven kun kan svare til 0 forneden, efterdi  $a_i = 0$  for  $i > 0$ , og da  $a$  eller  $a_0 = 1$ , saa maae alle Ledene i  $A_n^1$  kunne uddrages af det ene Led (14) ved at lade en eller flere Factorer  $a_q$  bliver til  $b_q$ , hvorefter  $a_{q-1}$  bortfalder, dog saaledes at  $a_2$  ikke kan gjøres til  $b_2$ , efterdi  $aa_1^2$  ved Omsætningen vilde blive  $-a^2 a_1 = 0$ . Reglen for at udlede  $A_n^1$  af det ene Led (14) er altsaa den samme som for  $A_n$  udledt af (12). F. Ex.

$$\begin{aligned} A_6^1 &= a_2 a_3 a_4 a_5 a_6 \\ &+ b_2 a_4 a_5 a_6 + a_2 b_4 a_5 a_6 + a_2 a_3 b_5 a_6 + a_2 a_3 a_4 b_6 \\ &+ b_3 b_5 a_6 + b_3 a_4 b_6 + a_2 b_4 b_6. \end{aligned}$$

**5.** Ved en nærmere Betragtning af den hele Samling af Led, hvoraf  $A_6$  bestaaer, vil det kunne sees, hvad der iøvrigt er en nødvendig Følge af den Regel, hvorefter disse Led ere dannede, at de, som indeholde  $a_6$ , ikke udgjøre andet end  $A_5 a_6$ , eller ere dannede af  $a_1 a_2 a_3 a_4 a_5$  paa samme Maade som  $A_6$  er dannet af  $a_1 a_2 a_3 a_4 a_5 a_6$ , men ved bagefter at til-sætte Factoren  $a_6$ . Ligeledes sees det, at de Led  $A_6$ , som indeholde  $b_6$ , hvori altsaa  $a_5$  maa mangle, ere netop de samme, som efter Regelen maatte udledes af  $a_1 a_2 a_3 a_4$ , kun med Til-føielse af Factoren  $b_6$ , d. e. disse Led tilsammen ere  $A_4 b_6$ . Altsaa haves

$$A_6 = a_6 A_5 + b_6 A_4.$$

Paa lignende Maade bestaaer  $A_6^1$  af to Slags Led, hvori respec-tive  $a_6$  og  $b_6$  indgaaer, saaledes at

$$A_6^1 = a_6 A_5^1 + b_6 A_4^1.$$



Denne Lov indsees at være almindeligt gjældende, saa at

$$A_n = a_n A_{n-1} + b_n A_{n-2}, \quad A_n^1 = a_n A_{n-1}^1 + b_n A_{n-2}^1.$$

Heraf følger, at naar  $y_n$  bestemmes ved Formlen (7), ligesaa  $y_{n-1}$  og  $y_{n-2}$ , saa vil Ligning (6) blive opfyldt. Det kan endvidere bemærkes, at de to Classer af Led, hvori  $y_n$  deles ifølge Formlen (7), kunne samles i en eneste Classe af Led, udviklede af det enkelte Led

$$a_0 a_1 a_2 a_3 \dots a_n \quad (15)$$

ved at følge nøiagtigt den samme Regel, efter hvilken  $A_n$  er bleven dannet af det enkelte Led (12) og  $A_n^1$  af Ledet (14). Alle de Led uddragne af (15), i hvilke  $a_0$  indeholdes, maae nemlig blive de samme som Ledene afledte af (12) ved bagefter at tilsette Factoren  $a_0$ , ligesom ogsaa de Led, som mangle  $a_0$ , blive alle de Led, som kunne uddrages af (15) ved Forandring af  $a_1$  til  $b_1$ . Man har følgelig

$$y_n = \Sigma a_0 a_1 a_2 a_3 \dots a_n, \quad (16)$$

hvor Summen  $\Sigma$  dannes af alle de Led, som fremkomme dels af den uforandrede Størrelse (15), som selv er et af Ledene, dels af dem, som fremgaae af (15), idet hvilket som helst af Factorerne  $a_1 a_2, \dots a_n$  forandres til  $b$  med samme Index, forsaavidt det iagttages, at enhver saadan Forandring stedse lader den forangaende Factor bortgaae, saa at ingensinde to Factorer  $b$  kunne have Indices følgende umiddelbart efter hinanden (som  $b_q b_{q+1}$ ). Efter den Maade, hvorpaa den convergerende Brøks Nævner  $z_n$  er bestemt af  $y_{n-1}$  (Art. 2), haves ogsaa

$$z_n = \Sigma a_1 a_2 a_3 \dots a_n, \quad (17)$$

hvor  $\Sigma$  er at forstaae paa samme Maade som i (16), altsaa med Hensyn til Forandringen af hvilket som helst af Factorerne  $a_2, a_3, \dots a_n$  til  $b$  med samme Index, idet den anførte Betingelse iagttages.\*) Følgelig ere  $y_n$  og  $z_n$  ogsaa bestemte som Summerne af alle de hele Led i Udviklingerne af

\*) Jvf. Euler, Specimen algorithmi singularis (Novi Com. Ac. Petrop. T. IX, pag. 53); Gergonne, (Annales de math., T. I, pag. 262). Stern, Theorie

$$a_0 a_1 a_2 \dots a_n \left(1 + \frac{b_1}{a_0 a_1}\right) \left(1 + \frac{b_2}{a_1 a_2}\right) \left(1 + \frac{b_3}{a_2 a_3}\right) \dots \left(1 + \frac{b_n}{a_{n-1} a_n}\right),$$

$$a_1 a_2 \dots a_n \left(1 + \frac{b_2}{a_1 a_2}\right) \left(1 + \frac{b_3}{a_2 a_3}\right) \dots \left(1 + \frac{b_n}{a_{n-1} a_n}\right).$$

6. Antallet af Ledene i  $y_n$  være betegnet ved  $P_n$ . Ifølge den Lov, udtrykt ved (6), som bestemmer  $y_n$  af de to foregaaende  $y_{n-1}$  og  $y_{n-2}$ , haves

$$P_{n+2} = P_{n+1} + P_n. \quad (18)$$

Ved at gaae ud fra  $P_0 = 1$ ,  $P_1 = 2$ , erhoides successive  $P_3, P_4, P_5, \dots$ , nemlig

$$P_0 = 1, P_1 = 2, P_2 = 3, P_3 = 5, P_4 = 8, P_5 = 13, P_6 = 21, P_7 = 34 \dots$$

Løven herfor kan let findes og fremstilles under forskjellige Former. Ved Integration af Differentsligningen (18) erhoides

$$P_n = C \alpha^n + C' \beta^n,$$

hvor  $\alpha$  og  $\beta$  betegne Rødderne i Ligningen  $x^2 - x - 1 = 0$ , og  $C$  og  $C'$  ere vilkaarlige Constanter. Man har

$$\alpha = \frac{1 + \sqrt{5}}{2}, \quad \beta = \frac{1 - \sqrt{5}}{2},$$

og ifølge  $P_0 = 1$ ,  $P_1 = 2$ , er

$$C + C' = 1, \quad \frac{1}{2}(C + C') + \frac{\sqrt{5}}{2}(C - C') = 2,$$

altsaa  $C - C' = \frac{3}{\sqrt{5}}$ . Heraf følger

$$C = \frac{\sqrt{5} + 3}{2\sqrt{5}} = \frac{1}{\sqrt{5}} \left( \frac{1 + \sqrt{5}}{2} \right)^2,$$

$$C' = \frac{\sqrt{5} - 3}{2\sqrt{5}} = -\frac{1}{\sqrt{5}} \left( \frac{1 - \sqrt{5}}{2} \right)^2.$$

Altsaa

$$P_n = \frac{1}{\sqrt{5}} \left[ \left( \frac{1 + \sqrt{5}}{2} \right)^{n+2} - \left( \frac{1 - \sqrt{5}}{2} \right)^{n+2} \right] \quad (19)$$

der Kettenbrüche (Crelles Journal 10de Bd. pag. 5 o. ff.): Öttinger, Beiträge zur Lehre von den Kettenbrüchen (Crelles Journal, 49de Bd. pag. 66 o. ff.).



eller ved Udvikling ifølge Binomialformlen

$$P_n = \frac{1}{2^{n+1}} \left[ \frac{n+2}{1} + \frac{(n+2)(n+1)n}{1 \cdot 2 \cdot 3} 5 + \frac{(n+2)(n+1)n(n-1)(n-2)}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5} 5^2 + \dots \right]. \quad (20)$$

Et andet Udtryk erhoides ved at bestemme  $y_n$  for det Tilfælde, hvor alle Størrelserne  $a_0, a_1, a_2, \dots$  ere ligestore, ligeledes  $b_1, b_2, \dots$  ligestore. Man sætte nemlig

$$a = a_0 = a_1 = a_2 = \dots, \quad b = b_1 = b_2 = b_3 = \dots \quad (21)$$

og betegne ved  $u_n$  den dertil svarende Værdie af  $y_n$ , hvorefter  $P_n$  erhoides som det, hvortil  $u_n$  reduceres, naar  $a = b = 1$ . Ifølge (6) haves

$$u_{n+2} = au_{n+1} + bu_n \quad (22)$$

samt  $u_0 = a, u_1 = a^2 + b$ . Deraf udledes successive  $u_2, u_3, u_4, \dots$ , nemlig:  $u_0 = a, u_1 = a^2 + b, u_2 = a^3 + 2ab, u_3 = a^4 + 3a^2b + b^2, u_4 = a^5 + 4a^3b + 3ab^2, u_5 = a^6 + 5a^4b + 6a^2b^2 + b^3, u_6 = a^7 + 6a^5b + 10a^3b^2 + 4ab^3, \dots$

Loven herfor bestemmes let ved Integration af Differentensligningen (22), hvilket giver almindeligt

$$u_n = C \left( \frac{a + \sqrt{a^2 + 4b}}{2} \right)^n + C' \left( \frac{a - \sqrt{a^2 + 4b}}{2} \right)^n,$$

altsaa, idet  $C$  og  $C'$  bestemmes ifølge Værdierne af  $u_0$  og  $u_1$ ,

$$u_n = \frac{1}{\sqrt{a^2 + 4b}} \left[ \left( \frac{a + \sqrt{a^2 + 4b}}{2} \right)^{n+2} - \left( \frac{a - \sqrt{a^2 + 4b}}{2} \right)^{n+2} \right]. \quad (23)$$

Dette udvikles igjen let ved Binomialformlen, men Rækken, hvoraf (20) erhoides ved at sætte  $a = b = 1$ , er da ikke ordnet efter Potentser af  $a$  og  $b$ , saaledes som de angivne specielle Værdier  $u_0, u_1, u_2, \dots, u_6$ . Disse ere indbefattede i følgende Formel, som let bevises a posteriori eller ved Induction, idet Ligning (22) er tilfredsstillet samt  $u_0$  og  $u_1$  erhoides for  $n = 0$  og  $n = 1$ :

$$u_n = \left\{ a^{n+1} + \frac{n}{1} a^{n-1} b + \frac{(n-1)(n-2)}{1 \cdot 2} a^{n-3} b^2 + \frac{(n-2)(n-3)(n-4)}{1 \cdot 2 \cdot 3} a^{n-5} b^3 + \dots \right. \\ \left. + \frac{(n-r+1)(n-r) \dots (n-2r+2)}{1 \cdot 2 \dots r} a^{n-2r+1} b^r + \dots \right\} \quad (24)$$

det sidste Led bestemt for  $r = \frac{n}{2}$ , hvis  $n$  er lige, og  $r = \frac{n+1}{2}$ ,

hvis  $n$  er ulige. Da  $y_n$  bestemt ved (16) reduceres til dette Udtryk (24), saasart Ligningerne (21) finde Sted, saa følger, at Udtrykket (24) ikke blot ved at sætte  $a = b = 1$  fremstiller hele Antallet  $P_n$  af Led i  $y_n$ , men tillige at Coefficienterne

$$1, \frac{n}{1}, \frac{(n-1)(n-2)}{1.2}, \frac{(n-2)(n-3)(n-4)}{1.2.3}, \dots$$

fremstille Antallene af de forskjellige Slags af Led i  $y_n$ . Det vil netop findes, at et enkelt Led i  $y_n$  ikke indeholder  $b$ , at  $n$  Led indeholde  $b$  paa et enkelt Sted, at  $\frac{(n-1)(n-2)}{1.2}$  Led indeholde  $b$  paa to Steder o. s. v. Dette følger af den Regel, hvorefter disse Led dannes ved en Udledning af det enkelte Led (15), hvori  $b$  ikke findes. De Led, som indeholde  $b$  paa en enkelt Plads, ere i Antal  $n$ , thi de kunne fremkomme af ethvert af de  $n$  Led  $a_1, a_2, \dots a_n$  ved Forandringen af  $a$  til  $b$ . Skal  $b$  findes paa to Steder, maae to Factorer  $a$  gjøres til  $b$ , hvilket er muligt for følgende Combinationer:

$$\begin{aligned} a_1 a_3, & a_1 a_4, a_1 a_5, \dots a_1 a_n, \\ a_2 a_4, & a_2 a_5, \dots a_2 a_n, \\ a_3 a_5, & \dots a_3 a_n, \\ & \vdots \\ a_{n-2} a_n, & \end{aligned}$$

hvis Antal er  $(n-2) + (n-3) + (n-4) \dots + 1 = \frac{(n-1)(n-2)}{1.2}$ .

Skal  $b$  findes paa tre Steder, saa kan dette skee 1<sup>o</sup> ved at gjøre  $a_1$  til  $b_1$  og derefter lade  $b$  indgaae paa to Steder i Rækken  $a_3, a_4, \dots a_n$ , hvilket ifølge det nylig fundne kan skee ved  $\frac{(n-3)(n-4)}{1.2}$  Combinationer; 2<sup>o</sup> ved at gjøre  $a_2$  til  $b_2$  samt lade  $b$  indgaae paa to Steder i Rækken  $a_4, a_5, \dots a_n$ , hvilket giver  $\frac{(n-4)(n-5)}{1.2}$  Combinationer; o. s. v. Den sidste Combination er  $a_{n-4} a_{n-2} a_n$ , som er enkelt eller svarer til  $\frac{2.1}{1.2}$ . Altsaa vil over-



høved Antallet af Led, som indeholde  $b$  paa tre Steder, være bestemt ved

$$\frac{(n-3)(n-4)}{1.2} + \frac{(n-4)(n-5)}{1.2} + \frac{(n-5)(n-6)}{1.2} \dots + \frac{2.1}{1.2} = \frac{(n-2)(n-3)(n-4)}{1.2.3}$$

Ligesaa vil Coefficienten for  $a^{n-7} b^4$  i Rækken (24) netop findes som Antallet af Led indeholdende  $b$  paa fire Steder o. s. fr. Almindeligt vil Coefficienten for  $a^{n-2r+1} b^r$  i Rækken (24) angive, hvor mange Led i  $y_n$  det er, som have  $b$  paa  $r$  Steder, altsaa  $a$  paa  $n-2r+1$  Steder, idet de  $n+1$  Factorer  $a$  i Ledet (15) reduceres til  $n+1-2r$  formedelst de  $r$  Factorer  $a$ , som forandres til  $b$ , og formedelst den forangaaende Factor paa ethvert af de  $r$  Steder, eftersom denne forangaaende Factor udgaaer. Betegnes den nævnte Coefficient ved  $C_{n,r}$ , altsaa

$$C_{n,r} = \frac{(n-r+1)(n-r) \dots (n-2r+2)}{1.2 \dots r}, \quad (25)$$

saa vil denne Coefficients angivne Betydning være almindeligt godtgjort ved blot at bemærke den bekjendte Summation\*):

$$C_{n-2, r-1} + C_{n-3, r-1} + C_{n-4, r-1} \dots + C_{2r-3, r-1} = C_{n,r}, \quad (26)$$

hvor det sidste Led  $C_{2r-3, r-1} = \frac{(r-1)(r-2) \dots 1}{1.2 \dots (r-1)} = 1$ .

7. Størrelsen  $u_n$ , bestemt ved Udtrykket (23) eller (24), kan tjene til at finde Værdien af den endelige Kjædebrøk

$$a + \frac{b}{a + \frac{b}{a + \frac{b}{a + \dots}}}$$

hvor  $b$  forekommer  $n$  Gange,  $a$  følgelig  $n+1$  Gange. Da nemlig Ligningerne (21) lade  $y_n$  blive reduceret til  $u_n$ , saa maa ogsaa  $z_n$  blive til  $u_{n-1}$ , saa at den nøiagtige Værdie af denne Kjædebrøk er bestemt ved  $\frac{u_n}{u_{n-1}}$ . Man kan forlænge denne Kjæde-

\*) Om denne Summation s. Forfatterens *Elementær Algebra*, Kbh. 1855, pag. 261.

brøk ved et Led enten i Begyndelsen eller i Enden, d. e. man har

$$a + \frac{b}{\frac{u_n}{u_{n-1}}} = \frac{u_{n+1}}{u_n},$$

hvilken Ligning ogsaa haves itølge (22). Betegnes ved  $\alpha$  og  $\beta$  Rødderne i Ligningen

$$x^2 - ax - b = 0,$$

saa er ifølge (23)

$$\frac{u_n}{u_{n-1}} = \frac{\alpha^{n+2} - \beta^{n+2}}{\alpha^{n+1} - \beta^{n+1}},$$

som er en symmetrisk Function af  $\alpha$  og  $\beta$  og kan følgelig ogsaa findes ved de Methoder, som derfor haves i Ligningernes Theorie. Det samme gjælder om selve Størrelsen  $u_n$ ; thi man har ifølge (23)

$$u_n = \frac{\alpha^{n+2} - \beta^{n+2}}{\alpha - \beta} = \alpha^{n+1} + \alpha^n \beta + \alpha^{n-1} \beta^2 \dots + \alpha \beta^n + \beta^{n+1},$$

som kan findes ved Hjælp af Størrelserne  $s_p = \alpha^p + \beta^p$ , nemlig

$$u_n = s_{n+1} + \alpha \beta s_{n-1} + \alpha^2 \beta^2 s_{n-3} + \dots,$$

hvilken Række ender med  $(\alpha\beta)^{\frac{n}{2}} s_1$  eller med  $(\alpha\beta)^{\frac{n-1}{2}} s_2 + (\alpha\beta)^{\frac{n+1}{2}}$ , eftersom  $n$  er lige eller ulige. Det vilde være let paa denne Maade atter at komme til Udtrykket (24).

**8.** Den speciellere Form af Kjædebrøker, som anvendes i Algebra, er den, som haves for

$$1 = b_1 = b_2 = b_3 = \dots, \quad (27)$$

idet tillige  $a_0, a_1, a_2, \dots$  ere hele positive Tal. Den Reduction, som Udtrykket (16) undergaaer formedelst Ligningerne (27), bestaaer deri, at da enhver Factor  $b_q$  udgaaer og den forangaaende  $a_{q-1}$  allerede manglede, maae de forskjellige Led i Summen  $\Sigma$  dannes af det første Led  $a_0 a_1 a_2 \dots a_n$  ved paa hvilket som helst Steder at udskyde to paa hinanden følgende Factorer, nemlig 1<sup>o</sup> en enkelt af disse:

$$a_0 a_1, a_1 a_2, a_2 a_3, \dots, a_{n-2} a_{n-1}, a_{n-1} a_n, \quad (28)$$



hvorved erhoides følgende Led i Antal  $n$ :

$$a_2 a_3 \dots a_n + a_0 a_3 \dots a_n + a_0 a_1 a_4 \dots a_n + \dots + a_0 a_1 a_2 \dots a_{n-2}.$$

2<sup>o</sup> erhoides Led i Antal  $\frac{(n-1)(n-2)}{1.2}$ , hvor fire Factorer i det

oprindelige Led  $a_0 a_1 \dots a_n$  ere udskudte saaledes, at af de  $n$  Producter (28) hvilkesomhelst to, der ikke have nogen fælleds Factor, udgaae. Disse Led ere

$$a_4 a_5 \dots a_n + a_2 a_5 \dots a_n + \dots + a_2 a_3 \dots a_{n-2} + a_0 a_5 \dots a_n + \dots + a_0 a_1 \dots a_{n-4}.$$

3<sup>o</sup> forekomme  $\frac{(n-2)(n-3)(n-4)}{1.2.3}$  Led, som mangle sex for-

skjellige Factorer ved Udskydelse af hvilkesomhelst tre af de samme  $n$  Produkter (28), idet de tre udskudte Produkter ikke have nogen fælleds Factor, altsaa

$$a_6 \dots a_n + a_4 a_5 a_6 \dots a_n + \dots + a_0 a_1 \dots a_{n-6},$$

o. s. v. Er  $n$  et lige Tal, vil man tilsidst have de enkelte Led

$$\text{i Antal } C_{n, \frac{n}{2}} = \frac{n}{2} + 1:$$

$$a_0 + a_2 + a_4 + a_6 + \dots + a_n;$$

men er  $n$  ulige, erhoides tilsidst Ledene

$$a_0 a_1 + a_0 a_3 + \dots + a_0 a_n + a_2 a_3 + \dots + a_2 a_n + \dots + a_{n-1} a_n + 1,$$

$$\text{af hvilke } a_0 a_1 + \dots + a_{n-1} a_n \text{ ere i Antal } C_{n, \frac{n-1}{2}} = \frac{\frac{n+3}{2} \cdot \frac{n+1}{2}}{1.2},$$

og det enkelte Led 1 er i Antal  $C_{n, \frac{n+1}{2}} = 1$ . Alle de Led,

hvoraf  $y_n$  saaledes kommer til at bestaae, hvad enten  $n$  er lige eller ulige, kunne karakteriseres derved, at de fremkomme, idet et hvilketsomhelst lige Antal af Factorer i det fuldstændige Led  $a_0 a_1 a_2 \dots a_n$  udskydes med den Indskrænkning, at den første Factor i Ledet har lige Index og at hvilkesomhelst to paa hinanden følgende Factorer have Indices, hvis Differents er et ulige Tal. Da  $z_n$  erhoides ved i  $y_{n-1}$  at forøge alle Indices ved en Enhed, vil den næstefter det fuldstændige Led  $a_1 a_2 \dots a_n$  bestaae af lutter Led dannede ved Udskydning af et eller flere af disse Produkter:

$$a_1 a_2, a_2 a_3, a_3 a_4, \dots, a_{n-2} a_{n-1}, a_{n-1} a_n, \quad (29)$$

men saaledes at de forskjellige udskudte Produkter ikke have nogen fælleds Factor. Altsaa komme disse Led til alle at begynde med en Factor, som har ulige Index, og iøvrigt vil, ligesom i  $y_n$ , to paa hinanden følgende Factorer stedse have Indices, hvis Differents er ulige. Det vil derfor nu være tilstrækkeligt at tilføie, at  $z_n$ , naar  $n$  er et lige Tal, maa ende med Ledene

$$a_1 a_2 + a_1 a_4 + \dots + a_1 a_n + a_3 a_4 + \dots + a_3 a_n + \dots + a_{n-1} a_n + 1,$$

af hvilke  $a_1 a_2 + \dots + a_{n-1} a_n$  ere i Antal  $C_{n-1, \frac{n-2}{2}} = \frac{n+2}{2} \cdot \frac{n}{2}$  og

det enkelte Led 1 i Antal  $C_{n-1, \frac{n}{2}} = 1$ , derimod at  $z_n$ , naar  $n$  er et ulige Tal, maa ende med Ledene

$$a_1 + a_3 + a_5 + \dots + a_n$$

i Antal  $C_{n, \frac{n-1}{2}} = \frac{n+1}{2}$ .

**9.** Den foregaaende Undersøgelse har viist, hvorledes Determinanterne med Fordeel kunne benyttes til at bestemme den almindelige Lov, som ligger til Grund for de convergerende Brøkers umiddelbare Dannelselse af Ledene i den tilsvarende Kjædebrøk. Det vil heraf ogsaa indsees, at man paa lignende Maade kan komme til Bestemmelsen af enhver anden Function, som skal tilfredsstille en lineær Differentsligning af hvilken som helst Orden istedetfor Ligning (6) af 2den Orden, som var den, der her forelaae. Med Hensyn til saadanne Ligninger ville Determinanterne paa en mere directe og en endnu mere simpel Maade kunne komme til Nytte end f. Ex. de saakaldte »combinaisons discontinues«, som *Binet* saa sindrigen har udfundet og bragt i Anvendelse (Mém. de l'acad. des sc., T. IX, Paris 1845).